

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa J. López Bernagorí)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

El discurs d'en Lluís de Zulueta

Predicar en desert...

EL "FRACAS"

(La crisis de l'opinió catalana d'esquerra)

LGÜ m'ha dit: «Tu qui escrius setmanalment, a LA CAMPANA, un article sobre la més palpitant actualitat, no pots deixar de parlar de la profunda crisis interna que està travessant l'Esquerra catalana.»

—Bon amic,—responc—si't refereixes a la lluita entre persones, o a les fulminacions d'anatememes, o a les polèmiques enverinades dels periodics, be'm permetras que no'n digui ni un mot. Ara, si vols parlar de la crisis del partit davant l'opinió (que no sé si es crisis de l'opinió davant el partit), aleshores de bona gana hi dedicaré la meua conversa d'avui.

Hi ha, en el lèxic corrent de l'opinió, una paraula a la qual sol atribuir-se un valor ben divers del que hauria de tenir, segons lògica. És aquesta: *Fracas*.—Sentiu a dir, vulgarment, quan se parla de l'home polític A o B: «Es un fracassat.»—¿Y en què consisteix aquesta idea de fracàs? ¿Què vol indicar realment?—Vol indicar que l'opinió pública, manifestada en una votació, en l'alta o baixa de subscripcions d'un periòdic, en el nombre de socis d'un centre, no ha respost a la propaganda de tal conductor.—Els termes són clars, en conseqüència: quan un home d'idees parla, el poble respon o calla; entén aquell idioma, o be li apar una llengua desconeguda.—En el primer cas se diu que l'home ha acertat; y se'l proclama heroe, gran home.—En el segon cas se diu que l'home ha fracassat y tothom se prepara a oblidar-lo, fent un somriure de bon to compassivol davant la seva memoria.—De manera que si el poble accepta la doctrina de l'inspirador, tota la gloria és pera aquet; mentres que si no l'entén, encara que l'incapacitat sia de la multitut, el fracàs es de l'Home.

Se tracta, doncs, d'una confrontació entre una idealitat y una realitat: entre l'idealitat del qui predica y la realitat de la massa qui escolta. Però com els judicis publics surten de la massa, les incapacitats d'aquesta's diuen fracassos del conductor...

Ab això, ja compendreu que quant més curta sia la distancia mental entre conductor y poble, quant més baix sia el nivell espiritual del director, menor será la probabilitat de fracassos; y viceversa, quant més alt sia l'esperit del pensador, més lluny se trobarà de la comprensió pública y més exposat estarà a l'estigma del fracàs. Quan el poble vegi encarnades en un home les qualitats de la rassa, y sobre tot els seus defectes, no li costarà gaire treball proclamarlo geni o messies; però quan aquell home porti una visió o una noció radicalment en pugna ab l'esperit ingenu de la rassa, el poble desviarà els ulls del somniador...

Concretem la cosa a Catalunya, perquè no vull que se m'acusi de divagador o imprecís. Catalunya, per tradició fatal, y sobre tot per deure la seva prosperitat d'avui, la seva riquesa, a un esforç purament material, té una repugnancia nadiua pels idealismes, per les pureses de doctrina.—En conseqüència d'això, s'es establerta a Catalunya una polaritat de tendencies oposades ont se reflecta una lluita d'interessos, de castes, no pas de doctrines;

una lluita entre *realismes* enemics, no entre idealismes; y així els dos homes representatius d'aquells doble món resulten, en fi de comptes, en Lerroux y en Cambó.

Cal dir que en la totalitat de l'opinió política espanyola s'hi observa també aquesta decadencia. Però (y no ho dic certament per passió sectaria) crec ab fermesa que la conjunció republicana-socialista (a manera d'una nova Solidaritat, afirmativa y no ja negativa com fou la catalana) mostra la flor única d'un idealisme, doctrinal y pur, en l'erm prosaïc dels antagonismes exclusivament fulanistes.

Hem de dir ben clar, doncs, que'l fracàs es de l'opinió pública, per manca de receptivitat, y no dels sembradors d'ideals. Les llevors ideals han caigut en la pedra dura, seca, y no en un terrer apte y humit. El temps ha passat per damunt la nació, y ara's troba endarrerida pera acceptar l'ideal de l'hora present...

¿Voleu home més fracassat, en el sentit vulgar del mot, que en Pi y Margall? No sols fracassat per incomprensió de les seves idees per la massa, sinó fracassat per la seva malhaurada prova de governació nacional.—Y ab tot ¿gossareu dir que en Pi es un fracassat? La seva gloria d'home d'exit consisteix precisament en veure operar avui, a través quasi mitg segle, les seves idees, mentres la decadencia nacional present es el fracàs innegable dels homes d'exit d'ahir. Confronteu en Pi y Margall ab en Cánovas, l'home d'exit tipic en l'història contemporània espanyola. En l'hora de prova de les guerres colonials, en Pi cridava: «Concediu a Cuba l'independencia, a Puerto-Rico y Filipinas una ampla autonomia!»—En Cánovas cridava: «Res de llibertats colonials! El darrer home y la darrera pesseta!»—¿Quin dels dos es avui l'home d'exit y quin el fracassat? ¿Quin dels dos hauria hagut de seguir aleshores l'opinió, y a quin dels dos condemnar a perpetua solitud?—Ah! El fracàs d'aquella opinió es la gloria present del qui aleshores hi va veure clar.—El suposat fracàs d'alguns pensadors d'avui será llur exit de demà; perquè ells hauran parlat a generacions *ultratemporànies*, y l'alcans de la paraula que sembraren abarca una més ampla y grandiosa irradiació.

Les idees no poden fracassar més que per haver estat vensudes, *ideològicament*, per altres idees; no pas per inadaptació de la realitat a elles, ja que no són elles qui han de cedir, com a tals, a una realitat burda. El fracàs de la llibertat implica voluntat d'esclavatge per part de la multitut.—En cambi la rebelió d'un poble esclavist implica el fracàs de la tirania y la dignificació de la multitut.

En el moviment polític actual de Catalunya hi ha un cert fracàs atribuible a la nacionalitat. Y si aquet fracàs col·lectiu alcansa també a alguna personalitat col·lectiva, será precisament a les qui participin en forma més directa de les qualitats de la rassa... Treballar per Catalunya no vol dir aspirar a una vaga reconeixensa de la capacitat catalana per l'Estat espanyol; sinó també a una habilitació del temperament polític català pera aqueixa reconeixensa. Y pera modificar una nació es precis actuar contra ella; imposarshi; no acomodarshi.

GABRIEL ALOMAR

Aires de montanya

POTSER en els pobles rurals y en les industrioses viles catalanes hi ha menys perfecte coneixement dels ideals que's professen, però certament hi ha més bona fe pera sentirlos y més entusiasme pera defensarlos que entre'ls polítics de les grans ciutats. La gent senzilla accepta, en la forma simplista que més s'adapta a la seva mentalitat, un ideal, un partit, una creensa, y posanthi una fe que equival a un profund convenciment, y defensanthi ab totes les energies de la seva ànima, posa aquell ideal per damunt de tot, y ab son entusiasme el salvaguarda de les petites contrarietats y dels febles desenganys que podrien ferlo trontollar dintre la seva conciencia. La gent *conspicua* accepta un ideal com a marca de fabrica y el posa sempre per sota de les

seves conveniencies personals, de les seves rencunies, de les seves passions.

Gracies a n'aquesta diferenta manera d'esser, quan a Barcelona s'inicia un moviment grandios com el de la Solidaritat, l'idea s'escampa arreu ab facilitat pasmosa y es acollida ab fervorós entusiasme, fins en les comarques més adormides; quan un fort moviment d'opinió ajunta a tots els bons republicans y a tots els fervents amants de Catalunya pera formar una poderosa Esquerra Catalana, els pobles s'apressen a borrar diferencies y a constituir nuclis fermes que donguin força a la nova agrupació. En cambi, quan els prohoms de Barcelona, per incompatibilitats de caracter, per petites enveges, ó per ridicols rezelos, maten la Solidaritat, l'esperit d'aquesta resta ferm y segueix donant profitosos resultats en moltes comarques catalanes; quan els intellectuals barcelonins perden la serenitat, y per donar gust a

passions insanes ensorren el partit d'Esquerra, l'onada destructora no arriba fins a la bona gent dels pobles, que segueixen l'obra redemptora, abessantse fortament a l'ideal pera no deixar-se contaminar pel mal exemple dels mestres.

En diferents ocasions ens hem queixat de que la política catalana la fassin els barcelonins, ab un complet despreci a l'opinió de fóra de Barcelona. En vista de lo malament que ho fan els que agavellen la direcció de l'Esquerra, será precis invertir els termes y provar de que s'imposi la democràcia rural, portant a les lluites polítiques els aires sanitosos de fóra y un ferm culte a l'ideal, menys complicat que'l dels savis, però sens dubte més fort y més sincer.

JEPH DE JESPU

Nel Centre d'Unió Republicana del Districte VII va donar, el passat dissabte, la seva anunciada conferencia el nostre distingit amic don Lluís de Zulueta, diputat a Corts per Barcelona.

Dir que ell ha enraonat es com dir que per la seva boca han parlat el bon sentit, l'esperit democràtic, la sinceritat y la prudencia.

Serenament, sense acritut, però sense velar cap concepte, el senyor Zulueta, que coneix perfectament la situació del nostre partit, ha dit als republicans tot lo que honradament ha cregut útil y necessari dirshi, cridantlos a la reflexió y a la concòrdia y recomanantlos l'unió, aquesta unió santa, sense la qual tots els nostres esforços y totes les nostres parcials victories resultaran sempre esterils.

Per fi, després d'atinades consideracions sobre'ls diversos problemes que en els actuals moments absorbeixen l'atenció pública, el senyor Zulueta va llegir al auditori, que les aprovà unànimement, les quatre conclusions del Manifest de la Conjunció Republicana-Socialista, que'ls nostres lectors ja coneixen per haver sigut publicades en el número del passat dissabte.

L'eloqüent diputat, que sigué aplaudidíssim, torna ja a ser a Madrid, disposat a pendre part en les tasques del Parlament.

Com ja avensàrem en el nostre darrer número, el dilluns va comensar a veure's en última instancia davant del Consell Suprem de Guerra y Marina la causa incoada ab motiu dels successos ocorreguts a Cullera el dia 18 del passat Setembre.

A la vista, que ha durat dos dies, hi ha assistit tot el public que l'escassa capacitat del local aont se celebrava ha permès. De la defensa dels acusats, a més dels defensors militars ja coneguts, se n'han encarregat els senyors Barriobero, Melquiades Alvarez, Sol y Ortega, Pi y Arsuaga, Iglesias Ambrosio y Menéndez Pallarés.

A l'hora en que escrivim aquestes línies s'ignora encara quina es la sentència recaiguda. És molt probable que'ls nostres lectors la coneixin ja per la premsa diària al sortir al carrer el present número.

¿Serà veritat?

Sembla que'l ministre de la Guerra té el propòsit de constituir un cos de voluntaris, exclusivament destinat al exèrcit d'Àfrica.

De moment, y a manera d'ensaij, se n'admetrien 10.000, ab els quals aniria fentse la substitució de les tropes que guarneixen aquells territoris.

L'idea, molt més racional y democràtica que altres que diàriament sentim preconisar per aquí, mereix que no's quedi en projecte.

S'ha publicat en la *Gaceta* el resum de la recaudació obtinguda per l'Estat durant l'any 1911.

Hèusela aquí en números rodons y militarment posats en fila:
1.180.000.000 de pessetes.

Mil cent vuitanta milions, que, gota a gota, han sortit de les nostres butxaques, dels nostres esforços, de les nostres suades, de la nostra sang.

¿Que'n diuen de coses, aquestes xifres, analisades a la llum de la raó y comparades ab les miseries de la realitat que'ns rodeja!

Perquè, es lo que tot esperit observador ha de preguntar-se:

—Aquets 1.180 milions de pessetes que'ls espanyols hem pagat durant l'any 1911 ¿pera què han servit?

Ab aquesta immensa suma de diners ¿quants canals s'han obert, quantes carreteres s'han construït, quantes obres de millorament material o de cultura pública s'han dut a terme?

Tot s'ha gastat inutilment pera'l país. Sòus, interessos de la Deuda, canongies... Hèuseles aquí les grans aixetes per aont se n'han anat aquets 1.180 milions recaudats per l'Estat durant l'any que'l dia 31 de Desembre va passar a l'Historia...

Tot això que ve dientse de que en Maura està proxim a tornar al candeleró, es, ara com ara, pura xerrameca.

A fuer d'home practic, don Anton acceptaria el poder quan an ell li convingui; no quan a senyor Canalejas, impotent pera sortir del liti en que s'ha ficat, se li ocorreixi dir:—*Ahi que da eso*.

Així ho ha manifestat el *cuco* mallorquí, valentse d'un d'aqueixos amics que, pera facilitar el joc de les grans figures polítiques, els serveixen de fonograf.

—Els problemes que en Canalejas ha plantejat—ha dit en Maura—que se'ls resolgui en Canalejas. Mentres n'hi quedi tan sols un de pendent, jo no pujo.

Ja sab, doncs, l'insigne ex-demòcrata, com ha de ferho pera aguantarse al poder.

Guardar sempre un problema per resoldre.

Don Fernando Merino, aquell bon senyor que tant va *distingir-se* com a ministre de la Governació en el primer ministeri Canalejas, ha pronunciat a León, de quina provincia es cacic maxim, un divertidíssim discurs en el qual, ell, el lliberal, l'ex-ministre d'un Govern democràtic, ha posat an en Maura als nuvols y ha dit la mar de pestes d'un republicà tan digne y per tothom tan respectat com el senyor Azcárate.

Això, si be tractantse del cèlebre don Fernando, no interessa casi a ningú, demostra dues coses:

La capacitat d'un home ique ha sigut ministre!

Y la classe de demòcrates que'l senyor Canalejas ha tingut al seu costat.

S'assegura que molt aviat tindrà lloc, a Figueres, un grandios miting pera tractar de...—aferrinse be..., no caiguin...—de l'«Incapacitat manifesta dels polítics barcelonins pera dirigir y encausar la política de Catalunya».

Y fixinse que aquets aires de protesta y de renovament ens venen de l'Empordà.

Aconsellaria als nostres *leaders* que no se'n fessin massa.

Bufa cada tramontanada per aquells indrets!

MARSÀ DE TARRAGONA, 28, Desembre, 1911.

Fa molt temps que en aquet poble, unes quantes senyoretas de sa casa venen ocupantse massa de qui són els que tenen certs setmanaris, com si nosaltres el que'ls tenim, sens por de pecar, ens cuideïssim de les seves coses. Crec que obrarien millor que'ns deixessin en pau, y així com ens fan enviar el fastigós paperot *El Social*, farien més be donant als pobres l'import de lo que's gasten en dit setmanari sense altre objecte que mortificar al proxim, del mateix modo que farien una obra de caritat repartint entre les persones necessitades, que es de qui menos se recorden, lo que recullen captant pel poble, en lloc de ferho servir pera atipar als mossens y *padres* (de cria) que ab tant empenyo fan vindre molt sovint, donantlos lo que abans han emmatlevat a molts. El dia 27 del corrent, ab motiu de la festa d'aquet poble, van ferne venir un, d'aquets ganasses, al qui per cert van informar molt be, el qual va dir des del cubell, entre molts disbarats, que'ls fills de Maria, mentres seguim llegint els *papelotes El Motin, L'Esquella* y LA CAMPANA, no tindrem fe. Jo dic que sols així no tindran ells llana per esquilar.

ANGLÉS, 2 de Janer.

Ja fa temps que en aquesta tranquila vila patim una tirania insoportable, exercida per uns quants majordoms de les fàbriques. Aquets, que abiren manobres, y que avui, gracies a haver estat deixebles aprofitats den Torquemada, ostenten la autoritat, més que de majordoms, de cabos de vara, pegant brutalment, a tort y a dret, als petits obrers, despedintne perquè's queixen de que'ls donen moneda dificultosa, fent treballar quasi cada dia hores de més, y a les festes, als més petits setmanals (sense que les circumstancies ho exigeixin); aquets, que no ruen ni parlen, y que sols surten de casa seva pera anar a missa (per no fregar ab els obrers), que estan dotats de la més gran ignorancia y del més selvatge orgull, aquets són la causa de la desgracia d'una infelissa obrera, orfa de familia, pel sol fet d'haverse disputat ab la criada d'un de dits majordoms (fins es ridícul de citarho), y quals causes tothom coneix.

Després, com a bons catòlics, diuen que si hi han prostitutes, que si hi han exaltats...

ESPURNES

Cridat per en Canalejas, el diputat va a Madrid: el dia 18, sens falta, les Corts s'han de tornà a obrir. Ja allí, el conseqüent patrici fa conduir-se a un hotel, ont, per un preu raonable, sab que s'hi està bastant be. Se renta, s muda una mica, y quan del seu quarto surt, pregunta, molt serio, al mosso: —¿Que no hi ha toros, avui?

Deien que allò del Rif era una vinya. Allí camps y horts immensos, plens de fruita; allí mines de ferro, inagotables; allí blat, allí llanes, allí fustes. Mes ¡ai! ara que hi hem passat uns dies, explorant la regió de punta a punta, sabem que hi ha no més?... Fígues de moro, y encara, aquestes figues ¡tot són punxes!

—¿Veni de Roma, diu? —Sí. Y he enraonat ab el Papa. —Y està clar, parlant, parlant, també haureu parlat d'Espanya. —Un poquet. L'home es curiós y el saber coses, li agrada. —¿No ha dit que espera ab desitg que torni a governar en Maura? —No. ¿Què n'ha de fè, ell, d'això? —¿Creieu que si acas pujava, li fora possible estar més be de lo que està ara?

La conquesta del vell regne de Trípoli que un jorn se'ns presentà com la cosa més facil y senzilla, segueix sense avansar. Italia ens conta que ha agafat set àrabs y que ha ocupat Balap, però té bon cuidado de no dirnos les pallisses que reb. Y una guerra que en deu o dotze dies s'havia d'acabar, ja fa que dura prop de quatre mesos y ¡ai, els que durarà!

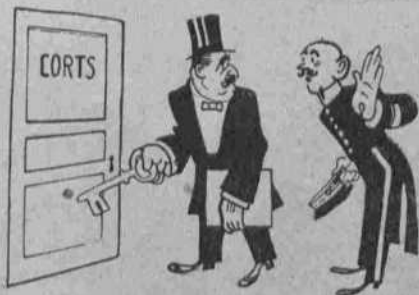
De les sessions de les Corts que ara va a obrir en Canalejas, ¡tot lo que'n resultarà voleu, desde ara, saberne? Un tomo voluminós de soberana eloqüencia; tres o quatre noves lleis, tan inútils com les velles, una gran desilusió pels babaus que encara hi creuen y un compte fenomenal de tinta... y de campanetes.

Fa tres hores y mitja que'l Consell, cridat a tota pressa, està, a porta tancada, discutint un assumpte de molta transcendència. De tant en tant, de dintre del saló, passant per les esclatxes, ne surten ecos tristos, laments, crits y frases més o menys aritmètiques com: «Sumeu... Falta tant... Compteu això... No n'hi ha prou... Fem arqueig... ¿De què hem de? S'obra la porta, al fi. Serios y muts, [ferne?] els ilustres ministres se dispersen, sense donar als repòrters que hi ha allí respecte a lo tractat cap referencia. Però, en rigor, no cal. No hem sentit, per ventura, els crits que feien y no sabem l'adagi aquell, que diu que Casa sin harina... etc., etc.?

C. GUMA

—Ara que no ho veu ningú... —Sí; demnos una abraçada. —Després ja continuarem la comedia comensada.

—¿Va a obrir les Corts? —Sí. —Doncs, tant se val que's quedi aquí fòra, perquè... com que també aviat l'en treuran...

Un altre exemple

aquells vells socialistes que's negaven intransigentment a entrar en inteligencia ab cap partit burgès, ja quasi no'n queden ni per mostra. Cada vegada's generalisa més la tendència que porta el socialisme a intel·ligenciar-se ab els partits de l'esquerra burgesa. Ja n'he parlat altres vegades, en aquesta secció, de l'esmentat problema. Lo que succeix ab motiu de les eleccions alemanyes del mes actual, me dona ocasió pera tornar-ne a parlar.

En les presents eleccions pera'l Reichstag, els socialistes d'Alemanya s'han intel·ligenciat ab els partits liberals y esquerristes. Ho havien fet ja en les nombroses eleccions parcials dels darrers mesos. Però les votacions generals d'enguany donen a l'actitut dels socialistes germanics un relleu extraordinari y una importancia transcendental.

«Tots els partits burgesos són iguals!», cridaren, temps enrera, molts obcecats socialistes. Però aqueix crit el desmenteixen els fets. Y hem pogut veure com l'intransigencia dogmàtica ha sigut vensuda totalment per les exigencies ineludibles de la realitat política y social.

Negarse a veure cap diferencia entre'ls partits anomenats burgesos es tancar els ulls a la raó y a la vida. Són tan complexes les qüestions polítiques y econòmiques y es tan extensa la gradació de les idees dels partits, que es impossible imposar al socialisme una tàctica rígida que li impedeixi en certs moments decantar la balansa cap a la banda d'uns o altres dels partits burgesos en lluita. Veieu, per exemple, com justifica Vanderverlde la conducta dels socialistes alemanys en l'hora present: *

«Es ben veritat que entre aqueixos partits d'esquerra hi ha nombrosos elements que no valen més, o no valen gaire més que'ls blaus o els negres de la dreta. Si els liberals de l'Alemanya del Sud són, en general, forsa decantats a fer concessions a la democràcia, els de l'Alemanya del Nord són, primer de tot, antisocialistes, y sempre estan disposats a donar al Govern llur concurs pera agravar les càrregues militars o votar impostos que pesen, sobre tot, damunt de les classes treballadores.

«Mes, així y tot, si el bloc blau y negre s'esfondra, si la majoria clerical-conservadora queda reduïda a una minoria, la constitució de tota altra majoria no deixaria d'esser difícil, y en aquestes condicions, la democràcia socialista, devinguda, segons totes les probabilitats, la fracció més nombrosa del Reichstag, com ja es el partit més nombros de l'Imperi, estaria en situació d'exercir una influencia molt més grossa que en el passat.»

La teoria que proclama la completa separació dels partits obrers y dels partits burgesos pot sostenir-se en un debat d'assemblea. Però no en el curs variat y contradictori de les lluites polítiques d'un país.

No creiem que quedi ningú capes de defensar, en la pràctica, la tesis contrària.

A. R. y V.

L'ÒS DEL RIF

OT fa creure que ara va de bo, en el Rif, allò de l'operació definitiva, de que tant se parli mesos enrera ab motiu del viatge del general Luque al Nord d'Àfrica. Aleshores el ministre de la

Guerra se n'anà cap al teatre de les operacions pera presidir el gran fet d'armes que, segons se deia, havia d'aixafar per sempre més als rifeny y de consolidar la pau y la dominació es-

panyola. El ministre tornà a Madrid en situació no gaire airosa, y l'operació definitiva's deixà correr. Però com que'ls moros se n'han ben rigut, d'aquella famosa pau del Kert que poc després se concertà, y han tornat a petar de valent els trets, l'idea de l'operació esmentada ha renascut, y potser ja estigui realitzant-se quan vegin la llum aquestes ratlles.

Ens guardarem prou d'enfondir en aquesta qüestió, tan relliscosa pera'ls periodistes en el país de la llei de Jurisdiccions. Suposem, no obstant, que l'operació projectada tingui exit, y que les tropes espanyoles conquistin nous llogers. La veritat es que, passat l'exit y passades les glories, el problema segueix en peu, a pesar del pompós adjectiu de definitiva que s'ha volgut donar a la tal operació. Perquè avui es ja indubtable—y els mateixos periodics dinastics y governamentals ho declaren—que Espanya va a la conquesta del Rif. En Gabriel Maura, el delfí del partit conservador espanyol, l'ha plantejat en termes ben clars, el problema, dient: «O hem de conquistar el Rif per les armes, a sang y a foc, o be per medi d'una política d'ascendent moral sobre'ls indígenes.» Ell, el fill d'en Maura, se decanta cap a la darrera solució.

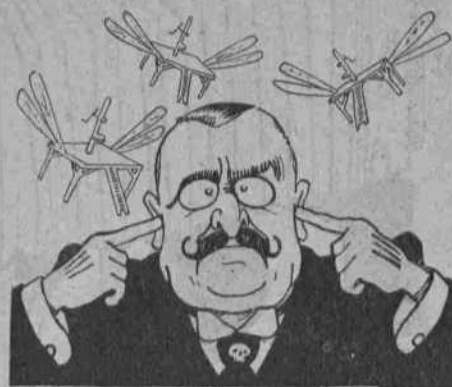
Fora de desitjar, naturalment, que s'adoptés la política d'ascendent moral. Mes no creiem que s'adopti. Y no ho creiem per diverses raons. Primera, perquè aqueixa política vol una discreció, un tacte, una habilitat y un coneixement dels indígenes, que la gent espanyola no té. Segona, perquè no es gaire facil que'ls habitants del Rif, xenofobs, braus y guerrers, s'avinguin a deixar-se conquistar ab procediments de pau. Y tercera, perquè són inevitables els incidents causants de noves accions militars.

El nostre parer es, doncs, que si Espanya s'entossudeix en conquistar el Rif, ho haurà de fer per les armes. Y ja hem vist lo costosa que resulta l'empresa. Però lo més desconsolador, lo més tragic, es que, fins en cas d'aconseguir-se la finalitat que persegueixen els governants de Madrid, Espanya hauria fet un pessim negoci. El Rif, en efecte, es un òs. No creiem que quedi cap home de seny capes de negarho.

El Rif es un òs per lo difícil de conquistar y per la pobresa del territori. Els qui volen contrariar l'afirmació evident de la pobresa del Rif sols retreuen ja les abundoses mines que's diu que conté, cosa aquesta un xic problemàtica y que, per sí sola, no pot representar un negoci pera'ls espanyols, tota vegada que a la península també n'hi ha moltes de mines, les unes inexplorades y les altres explotades per estrangers en sa majoria.

Les fotografies que del camp d'operacions publiquen els periodics il·lustrats són més eloqüents que totes les exagerades ponderacions dels africanistes. Mireu aqueixes fotografies; sempre retraten erms desolats, sorral, munts de pedruscalla, montanyes pelades... Ni un arbre, ni una font, ni un hort, ni un bosc...

FULMEN

—Maleits borinots!... No'm deixen sossegar ni un moment!...

Paraules que'l vent s'emporta?

PER fi, si els rumors no menteixen, haurà decidit en Canalejas la creació d'un exercit colonial voluntari, aposta pera les accions guerreres colonials. Al mateix temps ens arriba de Madrid la nova de que, al presentar el Govern el projecte de servei militar obligatori, s'ajuntaran an aquest les bases encaminades a la fundació del primer.

Lo que està per averiguar es si els desitjos d'en Canalejas seran, aquest cop, duts a la pràctica, o si, com tantes vegades ha succeït, seran, al cap d'avall, les seves manifestacions, música celestial, que'l temps s'encarregarà d'esvaïr.

Perquè les promeses y els plans d'en Canalejas no inspiren al país la més petita confiança. El qui més y el qui menos dels espanyols ha perdut ja el compte de l'infinitat de vegades que ha anunciat el President que faria o deixaria de fer, sense que passés l'anunci de la categoria de bon proposit.

En Canalejas s'ha distingit sempre per la seva xerrameca més aviat que pels seus fets.

Còm creure en lo que digui, si pensem no més en l'enrenou promogut al voltant de la qüestió religiosa tot just arribat a les altures del poder? Sobren motius pera creure que la seva gestió ministerial quedarà en les planes de l'història com infeconda entre les que més ho hagin sigut.

Consignem, ab tot, que arribi o no la reforma a esser un fet, es lo cert que la creació de l'exercit voluntari colonial, compost exclusivament d'homes retribuïts segons convingui a les seves funcions, avesats a les fadigues y les incomoditats de la campanya, coneixedors de la terra que trepitgin, es, avui per avui, una cosa indispensable; una necessitat verament sentida, si ha de durse avant el plan guerrer ja comensat.

BAC DE RODA

—Vetaquí lo que té ser diputat ministerial. Ara haig d'anar a Madrid.

—¿A fer què?

—Suposo que tot se deurà reduir a aprovar les varies atrocitats que ha comès en Canalejas.

Tàctica de governant

La tàctica que segueixen els governants, a les Corts, podria dirse'n a Espanya l'«Art de fer passà ab raons».

Una senzilla reforma, la més mínima qüestió, la llei més clara, un projecte lo més natural del món, un assumpte que podria condensar-se en quatre mots y, a tot estirar, resoldre's ab un parell de sessions, va durant legislatures, consumint torns y més torns, entre estudis y dictamins, informes y comissions.

Aquí, un copet d'estisora; allà, treient un botó; acibillatse d'esmenes; canviat de forma y de fons, va rodant pels ministeris quatre mesos, un any, dos... D'aquesta manera, a copia de temps, de tinta y de pols, lo blanc ja no es blanc ni negre; lo que's veia clà's veu fosc; y lo que era una levita, al presentar-se a les Corts, per art de birli-birloqui s'ha tornat un pantalon.

VERDUM

ONT són aquells que quan va morir-se don Joaquim Costa semblaven disposats a anar a tiros per la possessió del seu cadavre?

Ara ha arribat l'hora de demostrar que l'admiració que pel «lleó de Graus» sentien no era vulgar jarabe de pico.

A prec com qui diu de tot l'Aragó, el cos d'en Costa sigui embalsamat, però avui els facultatius que varen practicar aquesta operació presenten el compte... y ningú vol pagarlo.

Y això no pot tolerar-se. Els que tantes llàgrimes varen llensar per l'insigne aragonès negaran ara una petita moneda pera saldar decorosament aquest deute sacratíssim?

Hala!... Si la vostra admiració per en Costa era sincera, a pagar toquen.

No volgueu que'ls que llavors us varen veure plorar ab tanta amargura us freguin avui pels bigotis la moraleja de la famosa falla:

«Una cosa es llorar, y dar es otra.»

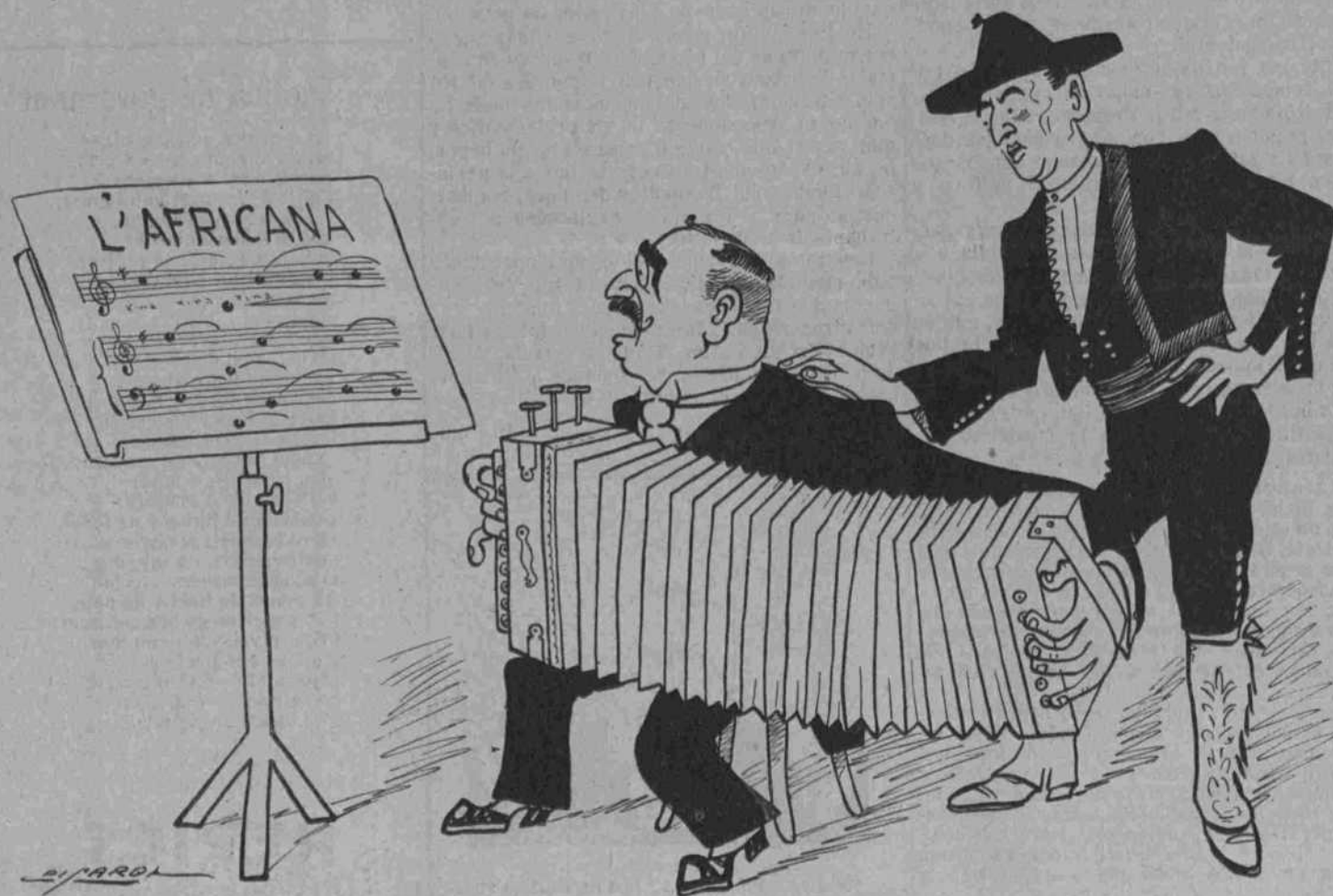
La resposta dels frares

—¿Per què no hi van, vostès, al Rif?

—¡Oh, ja hi anirem!... Però esperem que estigui ben pacificat, pera anarho a explotar ab tota calma.

Música pesada

No cantis més l'Africana,
que'l país ja n'està tip!...

De Trípoli, poques notícies.
Però, això sí, bones.

Entre les darreres que hem rebut hi ha la de que uns aviadors italians que estaven efectuant vols d'exploració sobre terreny enemic, al passar per damunt d'un hospital turc, varen tirarhi algunes bombes que ocasionaren bastants ferits.

L'operació, com ja veuen els nostres lectors, resulta completament nova, dintre de les costums guerres.

Però, per això precisament diu que'ls conquistadors de Trípoli s'han decidit a practicarla.

Perquè ningú pugui dubtar de que la missió que s'han imposat al invadir aquell país es exclusivament civilisadora.

¿Quina deïu portarne de cap, el caudillo?

Pel dia 11 del vinent Febrer—fetxa històrica—anuncia l'home una Assemblea municipal, que's reunirà a Barcelona, baix la seva sobe-rana presidència.

¿Serà cert, com alguns afirmen, que'l partit se li desbarata y que don Alacandro, sabater de bon nas, creu indispensable posarli, més o menys mal cusides, unes mitges soles?

L'anunci de l'Assamblea aixís ho deixa suposar.

Allò de que hi ha que reunirla «para restaurar y fortificar aquellos vínculos de compenetración necesarios entre directores y dirigidos, sin los cuales, tras el divorcio espiritual, viene la disolución orgánica», es molt significatiu.

Veïam, veïam si, a pesar de tractarse d'una gent poc aficionada a resar, l'Assamblea lerrouxista acabarà com el Rosari... de l'Aurora.

Estadístiques canten:

«Aprop de 81 milions de pessetes ascendeix actualment el cost de les comunitats religioses a Espanya.»

Y els espanyols, cada any, esperant que'ls caigui la grossa!

¿Volen millor grossa de Nadal que treure a tota aquesta purria de gent desenfeinada?

El dia que la treiem..., no dubtin que l'hauran ben treta.

El govern portuguès ha enviat a passeig a dos bisbes que li feien nosa.

Aixís se sab desentendre de la clericalia la novella República.

Aquí també.

Aquí també ho fem al revés: aquí el clero es el que envia a passeig als governants.

Un dia d'aquels el poeta Xavier Viura llegirà versets en un centre carlista de Sarrià.

Són moltes les noies de casa bona que s'han donat cita allí pera admirar el gest d'en Viura. No'ls alabem el gust.

Gest per gest y Sarrià per Sarrià, ens sembla més heroic el del Xic de les Barraquetes.

Llegeixo y somric:

«En Lerroux ha anat a passar el dia dels Reis a Madrid.»

Es clar, ell ja no es una criatura...

Com a home practic, no ignora que'ls veritables reis són a la Villa y Corte, y cap allà't dic.

Si tot això de la Bíblia són romansos!

Ab motiu del discurs d'en Francisquet Cambó a Saragossa, els tradicionalistes comensen a mostrarse distanciat alre cop dels lligaires.

Distanciat?

No ho creguin.

Se separen del bec, però continuen lligats per la quia.

Cada hu al seu lloc.

Segons notícies vingudes de Palermo el pretendent Jaume de Borbón s'ha embarcat en direcció a Tunis.

De modo que a hores d'ara el famós Jaumet ja deïu ser a l'Àfrica.

Qui estigui be que no's mogui.

Hi torna a haver dues senaduries vitalicies vacants.

Apa, doncs!

¿Què fan, parats, aquets venerables senyors que ja han fet a tots, que pateixen de gota y de raig, y que rapapiegen?

Arriba, jòvenes!

La antesala de la Muerte os espera!

El senyor Maristany (Pera Gran) ha deixat el carrec de diputat a Corts a cambi del títol de comte de Labern.

Els electors del districte de Mataró,

ells sí que hauran fet un comte bastant rodó.

De visita:

—La seva senyora m'estava dient que la criatura tan empidora del veí plora menos a les nits.

—Sí; sí, senyor... D'ensà que les nits són més curtes... ja ho tinc observat!

En un camp ont hi anaven a pasturar cavalls hi havia un lleterero que deïa:

Cavalls de quia curta: 50 centims al dia.
Cavalls de quia llarga: Una pesseta al dia.

Explicació d'aquesta extranya tarifa?

Que'ls cavalls de la quia curta havien d'esquivar les mosques ab el cap, y aixís menjaven menos; mentres els cavalls de quia llarga les esquivaven ab la quia y no's distreïen de menjar.

Cavallers: N. Argerep: Mirarem d'aprofitarlo.

—Pep Cistellé: Farem la corresponent tria.

N. V.: Ho sento, però l'espai no'ns ho permet.

—Pep Serradell: Són innocentons y no maten de ben fets.

—J. M. (Farré): No hi cab, y'm sab greu.

—C. B. Tarrés y J. Tarrés y C.: Veurem de publicar-ne algun.

—J. B.: Aprenguin a comprimir-se.

Si hagués sigut més curta, potser ens hauria convingut.

—M. E.: Procurarem enquirir-la.

—P. M.: Té poca importància. Reconequem que ells, dintre de casa seva, poden fer y dir lo que vulguin, com nosaltres en la nostra.

Ara, quan surten del seu catau, aleshores es diferent.

—E. B.: Pot ser veritat, però també podria ser injuriós.

—A. B. (a): Lo Rector de Vallfogona: Una cosa o altra anirà.

—R. F.: S'hi faran els possibles.

—Pepito Utset y Turró: La conversa, sí.

—Miau: Desconeixem l'assumpte; per això no'ns havem determinat.

—Jesuald Bladé: Molt serà que entre tanta cosa, no se aprofiti quelcom.

—P. T. C.: La seva carta no crec prudent insertarla. Si'l fet se basés en la completa ignorancia del protestant, aleshores seria altra cosa.

—Joan Antich Puqui: Jo no diré que la poesia sigui treta d'enlloc.

Deu me'n guard!...

Lo que sí puc assegurar es que l'idea no té res de nova.

Les solucions, encertades.

—C. A. D. (a) Bech de Rossinyol: Justa, noi!...

Com un ou a una castanya.

—P. Q. T. (a) Pinyol d'Olivar: La targeta es passadora.

De quadrats no'ns en convenen.